

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

ОПЕРАТИВЕН ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН

БЮЛЕТИН

АПРИЛ, 1994 Г.

СОФИЯ, 1994 Г.

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набрана от националната мрежа на ШИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери от икономиката и обществения живот.

С благодарност ще приемем Вашите отзиви и препоръки.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

включващи НАЦИОНАЛНАТА ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧНА СЛУЖБА с филиалите си в Плевен, Варна, Пловдив, Кюстендил е с предмет на дейност:

- метеорологични, агрометеорологични и хидрологични информации, данни и анализи за химическото и радиоактивното замърсяване на въздуха и водите
- краткосрочни, средносрочни и месечни прогнози за проявленията на времето, хидросферата, замърсяването на въздуха
- агрометеорологични прогнози за фенологичното развитие и формиране на добиви от земеделските култури
- изследвания и активни въздействия върху градови процеси
- обезпечаване с научноприложни изследвания, експеримент, разработки, методики и технологии на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски работи в областта на природните и инженерните науки
- експертни оценки, експертизи и продукти на информатиката

ТАЗИ ОПЕРАТИВНА И ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

- повишаване икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота
- спомога за вземане на оптимални управленчески решения
- способства за намаляване на щетите и жертвите от неблагоприятни хидрометеорологични явления
- допринася за международния обмен на хидрометеорологична информация
- участва в световния мониторинг на изменението на климата и състоянието на атмосферата и хидросферата

1. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1 - 4.IV - страната се намираше в разрито антициклонално барично поле. Преобладаваше слънчево и сравнително топло време. На 3.IV от запад премина размит студен фронт. Вятърът временно се усили и облачността се увеличи. Главно в Северна България преваля слаб дъжд.

5 - 7.IV - депресия, зародила се над северните райони на Алжир и преместваща се на север, премина през страната. Облачността беше значителна и на много места преваляваше краткотраен дъжд, придружен от гръмотевици. Духаше умерен отначало източен, а по-късно северозападен вятър. В края на периода от северозапад нахлу сравнително студен въздух и температурите се понижиха с 5-6 °С.

8 - 13.IV - страната се намираше в източната периферия на обширна депресия. Облачността беше променлива, предимно средна и висока. Духаше умерен, а на 12.IV главно в Западна България силен и бурен, южен вятър. На места на север от планините максималните температури достигнаха рекордно високи стойности.

14-21.IV - разрито барично поле. След обяд се развиваше купеста облачност, но само на отделни места в планинските райони преваляваше краткотраен дъжд, тук-там с гръмотевици. Сравнително топло.

22-30.IV - през повечето дни въздушната маса над страната беше неустойчива, а баричното поле - разрито. На много места се развиваше мощна купеста и купесто-дъждовна облачност и преваляваше краткотраен дъжд, придружен от гръмотевици и временно усилване на вятъра. Температурите бяха около и малко по-високи от нормалните за този период на годината.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

През първото десетдневие на април средноденоночните температури бяха около и малко по-високи от нормалните. Относително студено беше около 8.IV. През второто десетдневие температурите по-често бяха наднормадни. Топло (средноденоночната температура между 15 и 20 °С, в Ахтопол 21 °С) беше на 18.IV. През третото десетдневие имаше значителни колебания на температурата. Относително по-топло беше в средата на десетдневieto, а хладно - през първите дни и в края на десетдневieto.

Средните месечни температури за април (между 10 и 14 °С в Сандански 14,8 °С, в планинските райони между -1 и 4 °С, на вр.Мусала -3,9 °С) бяха около и по-високи (до 2,5 °С) от нормалните.

Най-високите температури през март (предимно между 24 и 29 °С, в Лом 29,6 °С, в планините между 5 и 12 °С, на вр.Мусала 2,6 °С) бяха измерени предимно 17.IV, а най-ниските (предимно между -2 и 3 °С, в Севлиево -5,5 °С, в Карнобат -3,6 °С, в Драгоман -3,4 °С, Елхово и Крумовград и Шумен -3 °С, в планините предимно между -8 и -3 °С, на вр.Мусала -11,9 °С) - главно на 1.IV.

3. ВАЛЕЖИ

Превалявания от дъжд, сравнително често за сезона, придружени с гръмотевицини бури, имаше предимно през първото и трето десетдневие.

Броят на дните с валеж 1 и повече 1/м² е между 7 и 12, в планинските райони - до 15 дни. Максималният денонощен валеж в повечето райони е между 15 и 30 1/м², в северозточните райони - до 5-6 1/м², в Крумовград - 35 1/м², на вр.Мургаш - 34 1/м² беше измерен сутринта предимно на 7 или 23.IV.

Сумата на валежите (в повечето райони между 40 и 80 1/м²) е предимно между 100 и 150% от нормата. Най-малко са валежите в северозточните райони - от 5 до 20 1/м² (между 20 и 40% от нормата).

4. СИЛЕН ВЯТЪР

През по-голямата част на април динамиката на атмосферната циркулация продължи да бъде сравнително малка и вятърът рядко се усиливаше. Уелония за силен вятър (14 m/s и повече) имаше в отделни райони на 6, 7, 9, 13, 18, 20.IV. Броят на дни със силен вятър в повечето райони беше до 2, като в много райони, предимно в югозападната част на страната, скоростта на вятъра не е достигала 14 m/s. В планините и на Черноморските носове броят на дните със силен вятър беше от 5 до 15.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност (между 5,5 и 7 десети от небосвода, в Плевен 4,4, а в планините - около 8 десети) е около и малко повече от нормата. Слънчевото греене беше между 140 и 190 h, на вр.Ботев - 110 h, на вр.Мусала - 97 h. Броят на ясни дни (предимно между 1 и 4, в Плевен - 9) е с 1 до 5 по-малко от нормата, а броят на мрачните дни (между 7 и 12 дни, в Плевен - 4, в Кърджали - 15, на вр.Мусала - 17) - около и повече от нормата.

6. СЛАНИ

Тази година през по-голямата част на април нямаше слани - само в началото на месеца на места предимно в Източна България и на 8.IV на отделни места в северозападните райони бяха регистрирани слани. Като се има предвид, че вероятността за слани през май значително намалява, то може да се приеме, че последните пролетни слани са паднали през март или в началото на април.

7. ОСОБЕНИ ЯВЛЕНИЯ

През април често се получаваша щормови съобщения за гръмотевични бури - на 6.IV, на 9.IV и през повечето дни на третото десетдневие (без 23, 24 и 29.IV). На 27.IV в Чирпан падна град с диаметър на зърната от порядъка на 8 mm, който предизвика щети. Краткотрайният дъжд на 6.IV в отделни райони имаше проливен характер и предизвика временни затруднения. В отделни райони на Източна България на 5, 28 и 29.IV имаше сутрешни мъгли. Вятърът се усилива до силен (14 m/s и повече) сравнително рядко. На 7.IV вълнението в Калиакра достигна 5 бала, а на 20.IV - 4 бала. През април минималните температури бяха сравнително високи и слани се образуваха само в отделни райони и то още в началото на месеца.

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

Ранното пролетно засушаване продължи до 20.IV с едно временно отслабване през периода 5-10.IV. Овлажнението на повърхностния почвен слой през първите две десетдневия бе сравнително добро, а състоянието - му подходящо за повърхностни обработки. През третото десетдневие, и то главно в началото и първата половина от страната, почвата бе преовлажнена, а състоянието й - неподходящо за обработки. Водните запаси в почвата продължиха да намаляват, като известно подобрене настъпи едва през третото десетдневие и то се отрази по-чувствително главно в повърхностния почвен слой. Пролетните култури почти в цялата страна разполагат със сравнително добри водни запаси както в повърхностния, така също и в еднометровия почвен слой. По-чувствително е различието на водните запаси при есенните посеви поради тяхното интензивно развитие. По данни от 27.IV водните запаси в повърхностния почвен слой, с малки изключения и то главно в източните райони, бяха сравнително добри и задоволяваха ежедневните потребности на есенните посеви. Различието се запази при запасите в еднометровия почвен слой. Най-малки запаси продуктивна влага - между 45 и 75 mm или m^3/da вода и общ воден запас между 60 и 70% от пределната полска влагосемност (ППВ) бяха наблюдавани в централните крайдунавски райони, централното и южно Черноморие с част от Югоизточна България, Подбалканските полета с част от Горнотракийската низина и Кюстендилския район и те бяха недостатъчни за нормалното развитие на есенниците. Най-добри и напълно достатъчни, съответно 106-135 mm и 81-90%, бяха запасите в Северозападна България с Предбалкана на Централна Северна България, част от Лудогорието с района на Карнобат и зоната на чернозем-смолиниците в Южна България. Останалата част от страната заемаше междинно положение със запаси съответно 76-105 mm и 71-80 % (вж. приложената карта).

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През април бе сложен край на проявилото се ранно пролетно засушаване. Нещо повече - падналите валежи осигуриха необходимата влага за нормалното развитие на културите. Лекото ускорение в развитието на есенните посеви се запази и през месеца постепенно вретененето обхваща всички посеви, като временно с това те чувствително подобриха и общото си състояние и израснаха във височина. В края на месеца при по-ранните от тях, предимно в южните райони, бе наблюдавано и начало на изкласяване.

Ранните и средно ранните пролетни култури ускориха развитието си и след успешното поникване преминаха през началните етапи на листообразуване.

Засятата към средата на месеца царевича поникна успешно в много райони на страната, а люцерната след бурно развитие, последвало падналите валежи, бе готова за първи откос.

Приключи цъфтежът на семковите овощни видове, докато при късно цъфтящите видове като - дюла и орех - той продължи и в края на април.

При лозите най-вече в южните райони след началното листообразуване бе наблюдавано и образуване на първите реси.

Повишената атмосферна влага в съчетание с подобрените топлинни постъпления бе добра предпоставка за осъществяване на заразявания с гъбни и бактериални болести по културите, а така също и за масовото размножаване на неприятелите.

Таблица 1

Метеорологична справка за АПРИЛ 1994 г.

Стан-ция	Температура на въз-у-ха				Валеж			
	сред-на	ΔT	макс	мин	сума mm	Q/Q ^п %	макс mm	да-та
София	12,2	2,2	27,2	0,6	69,5	137	16,8	21
Видин	12,5	0,4	25,5	-0,2	64,4	125	19,5	23
Враца	12,9	0,7	27,3	1,5	99,9	139	28,1	23
Плевен	13,9	1,2	27,5	2,2	53,7	106	28,0	7
В.Търново	13,6	1,5	26,1	1,0	108,5	171	19,6	25
Русе	15,0	2,0	29,1	4,4	47,8	92	13,7	10
Добрич	11,2	1,5	24,6	-0,5	18,9	42	6,0	8
Варна	11,6	1,5	24,0	1,4	28,3	53	5,0	10
Бургас	12,0	1,2	26,2	0,2	47,4	107	15,4	23
Сливен	13,0	1,4	23,4	1,0	89,0	178	15,2	10
Кърджали	13,2	1,2	26,0	-1,4	81,5	150	18,8	23
Пловдив	13,6	1,4	27,0	0,0	55,6	124	23,8	23
Сандански	14,8	1,2	25,0	4,5	69,4	157	17,0	7
Кюстендил	12,1	0,7	25,5	-0,5	73,9	140	15,0	7
вр. Мусала	-3,9	1,3	2,6	-11,9	77,9	76	18,2	6
вр. Ботев	-0,9	1,5	5,4	-7,8	112,2	135	22,6	29

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През повечето дни от месеца условията бяха подходящи за извършването на разнообразна полска работа, като известно ограничение бе наблюдавано през отделни дни главно на третото десетдневие. Приключи сеитбата на средно ранните пролетни култури. Още през второто десетдневие започна сеитбата на царевичата за зърно, а през третото десетдневие и на топлолюбивите пролетни култури. Обстоятелството, че слани през месеца не бяха регистрирани, позволи малко по-рано от обичайните срокове да започне изнасянето на зеленчуковия и тютюнев разсад на полето. Продължи провеждането на растително-защитните мероприятия, окопването на картофите и други.

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

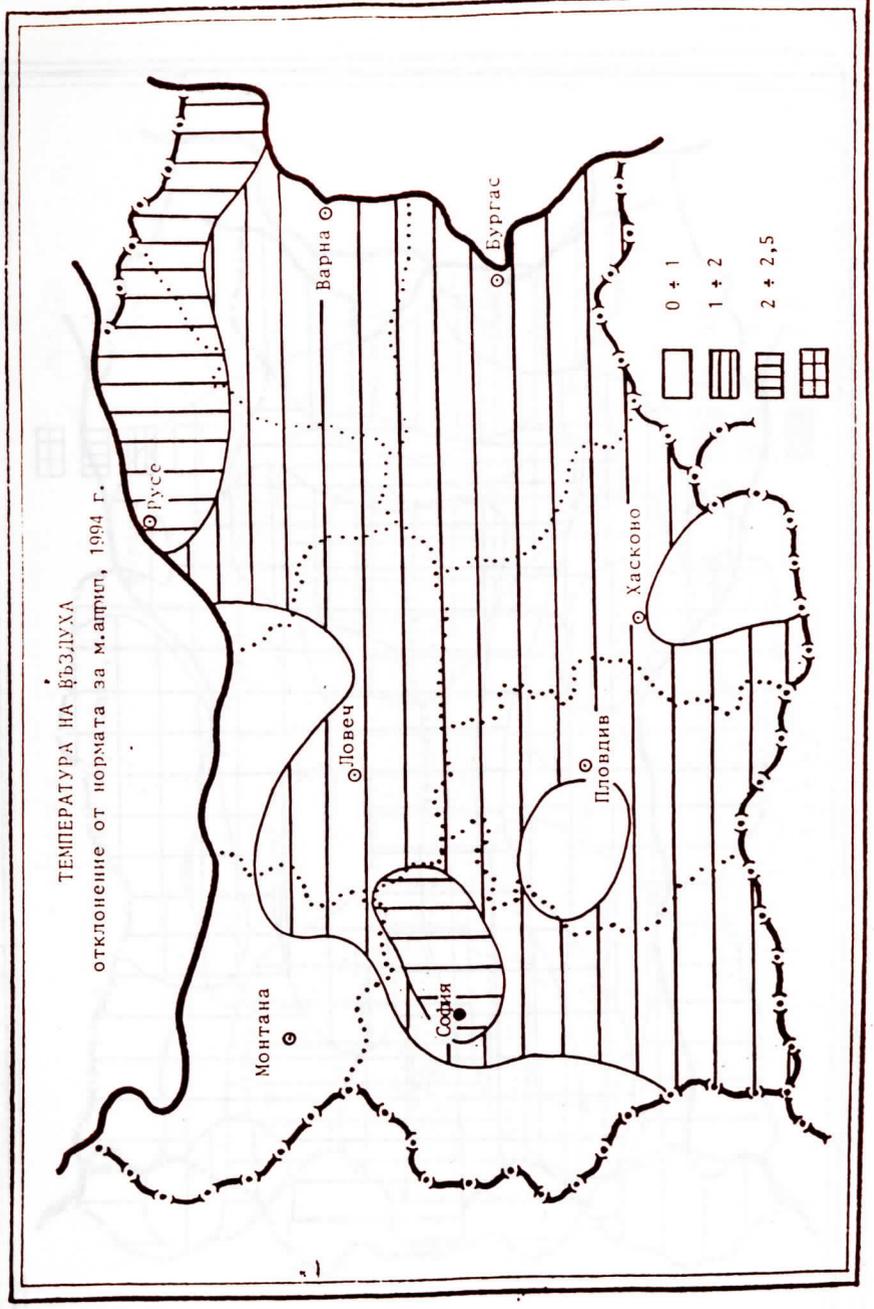
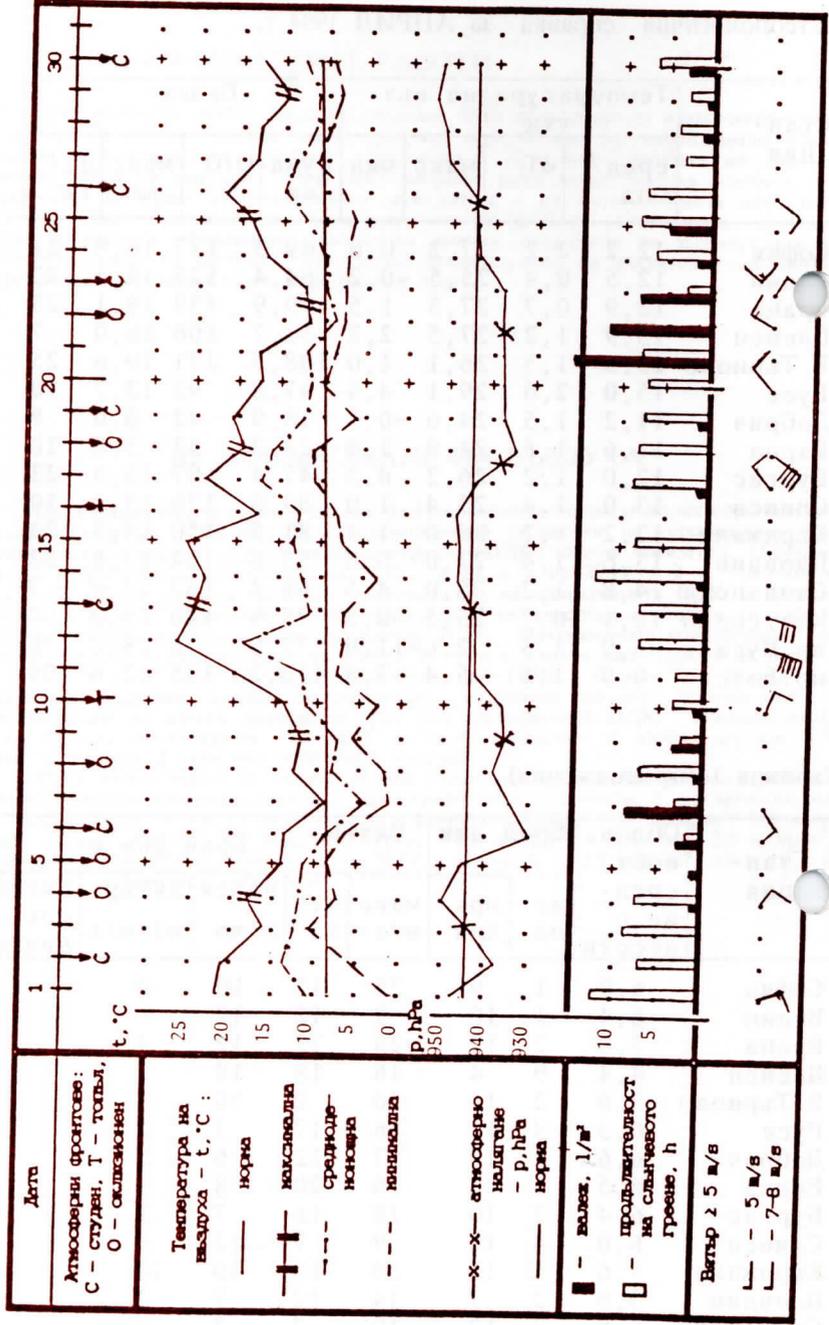
През целия месец април в пункта на Националния институт по метеорология и хидрология в кв. "Младост 1" са наблюдавани стойности на сероводород над еднократната пределно допустима концентрация (ПДК) за този показател. Особено високи стойности са отбелязани на 17.IV в 14 ч. и на 27.IV в 2 ч. - 3.5 пъти над ПДК. Регистрирани са отделни превишения на еднократната ПДК за азотен двуокис и фенол. В района на пл. "Възраждане" са измерени стойности на азотен двуокис и прах над съответните еднократни ПДК. Максималната концентрация за азотен двуокис е регистрирана на 1.IV в 14 ч. и е 3 пъти над ПДК, а за прах - на 12.IV в 14 ч. и е повече от два пъти над ПДК. В кв. "Гео Милев" се наблюдава картина, близка до описаната за района на пл. "Възраждане" - концентрации на азотен двуокис и прах над еднократните ПДК. Максималните концентрации са измерени на 12.IV в 14 ч. съответно за азотен двуокис 1.5 пъти и за прах 2 пъти над посочената по-горе.

През месец април не се наблюдава съществено изменение в дълготрайната обща бета-активност на въздуха. Средномесечните стойности, с изключение на гр. Варна, са по ниски от тези за месец февруари: София - 1.8 mBq/m³, Пловдив - 6.4 mBq/m³, Варна - 6.9 mBq/m³, Бургас - 4.8 mBq/m³ и Плевен - 2.6 mBq/m³. Най-високата измерена стойност е на 18.IV в Пловдив - 12.9 mBq/m³, но и тя е в границите на фоните стойности.

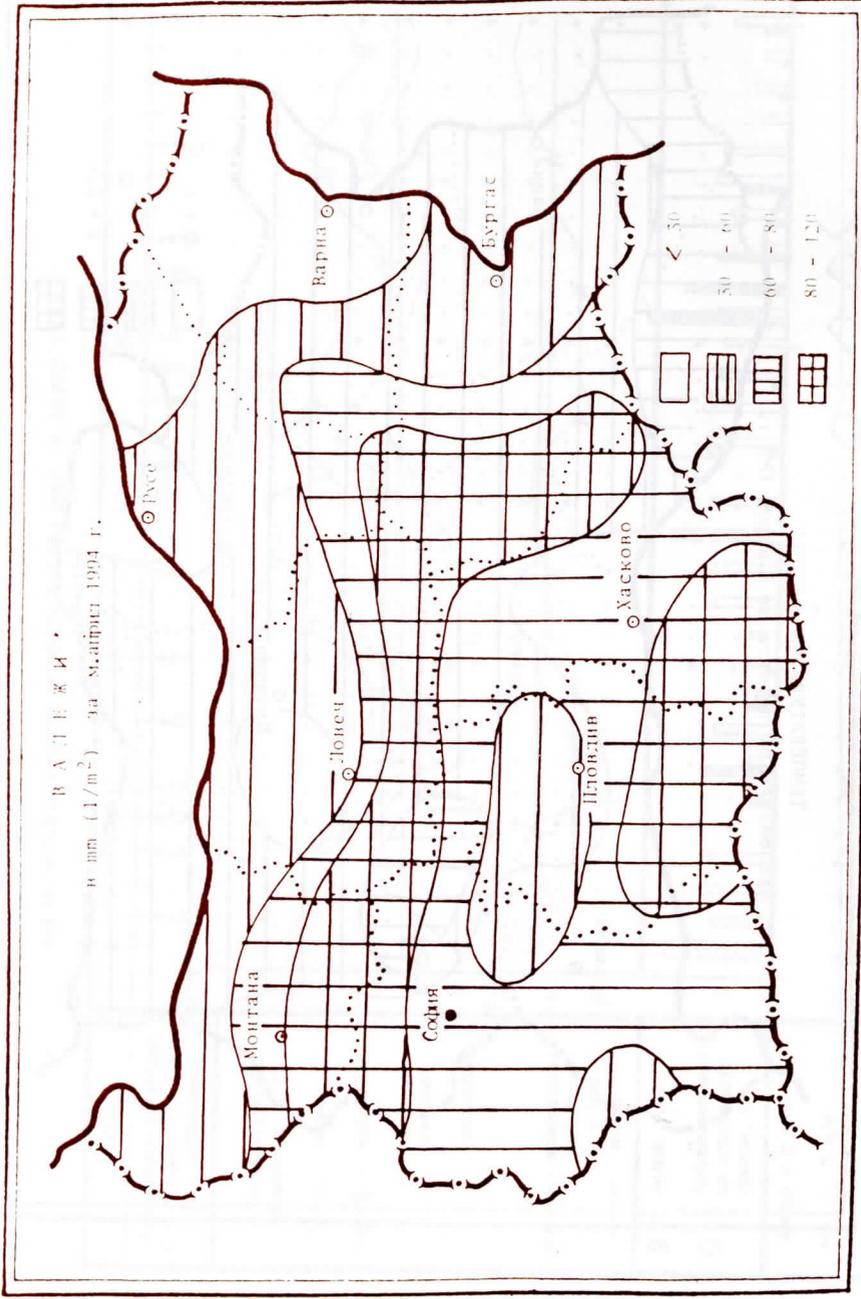
Таблица 1 (продължение)

Стан-ция	Облач-ност сред-на в десети	Брой дни		Вятър		Брой дни с		
		яс-ни	мра-чни	макс m/s	да-та	валеж ≥1mm	вятър ≥14m/s	снежна пок-ривка
София	6,9	1	9	25	12	10	3	
Видин	6,4	1	10	9	12	12	-	
Враца	7,0	2	12	>20	12	12	4	
Плевен	4,4	9	4	16	18	10	2	
В.Търново	7,0	2	13	20	2	10	3	
Русе	6,3	3	11	16	17	7	2	
Добрич	6,6	2	10	17	12	6	2	
Варна	6,5	1	8	10	20	8	-	
Бургас	6,4	2	10	18	18	7	2	
Сливен	6,0	4	10	9	7	12	-	
Кърджали	7,6	1	15	20	13	10	14	
Пловдив	5,6	2	7	14	12	7	1	
Сандански	6,8	2	12	10	7	7	-	
Кюстендил	6,7	2	11	20	13	7	4	1
вр. Мусала	8,0	2	17	40	17	15	13	
вр. Ботев	8,2	1	21	>40	12	15	7	31

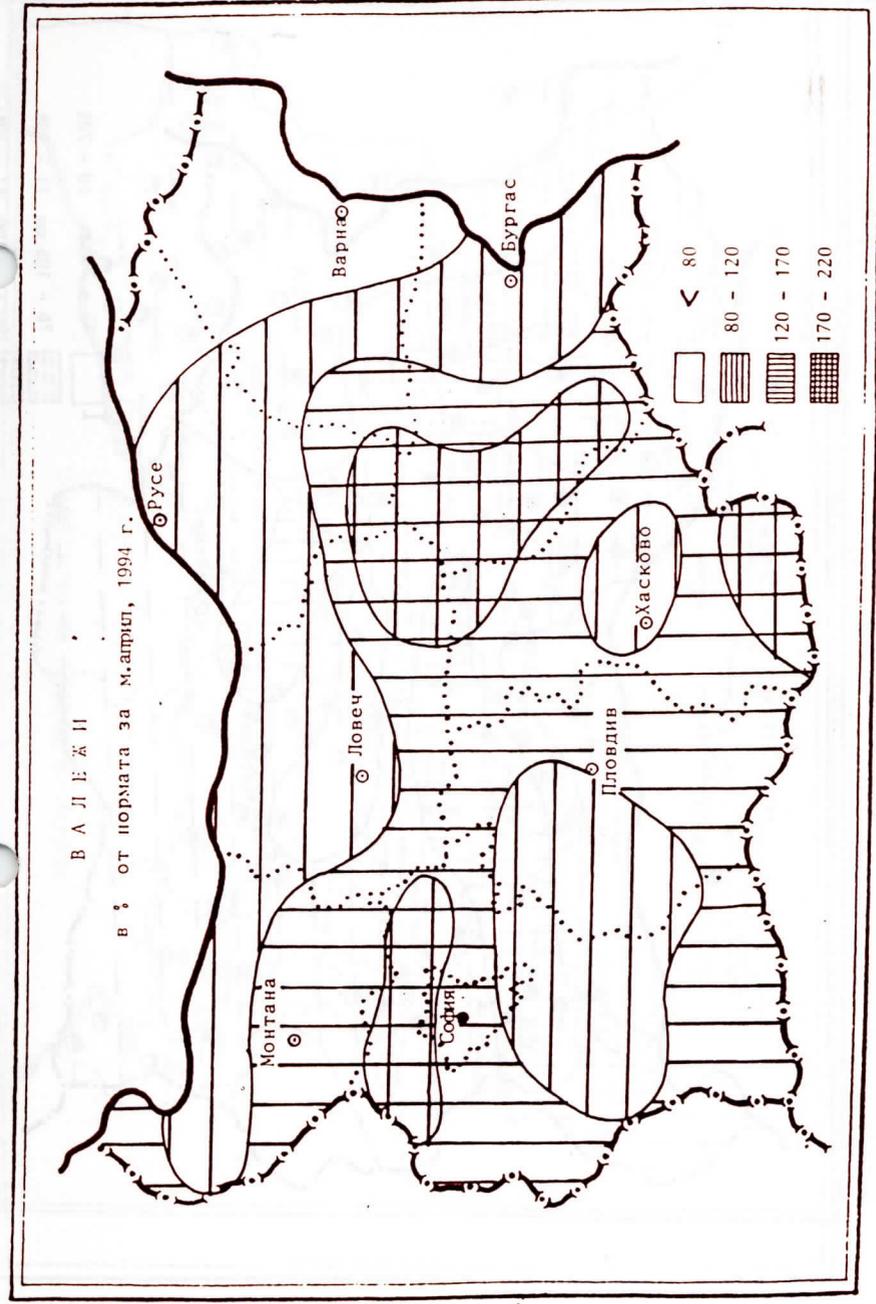
ХОД НА МЕТЕОРОЛОГИЧНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ В СОФИЯ ПРЕЗ М. АПРИЛ 1994 Г.

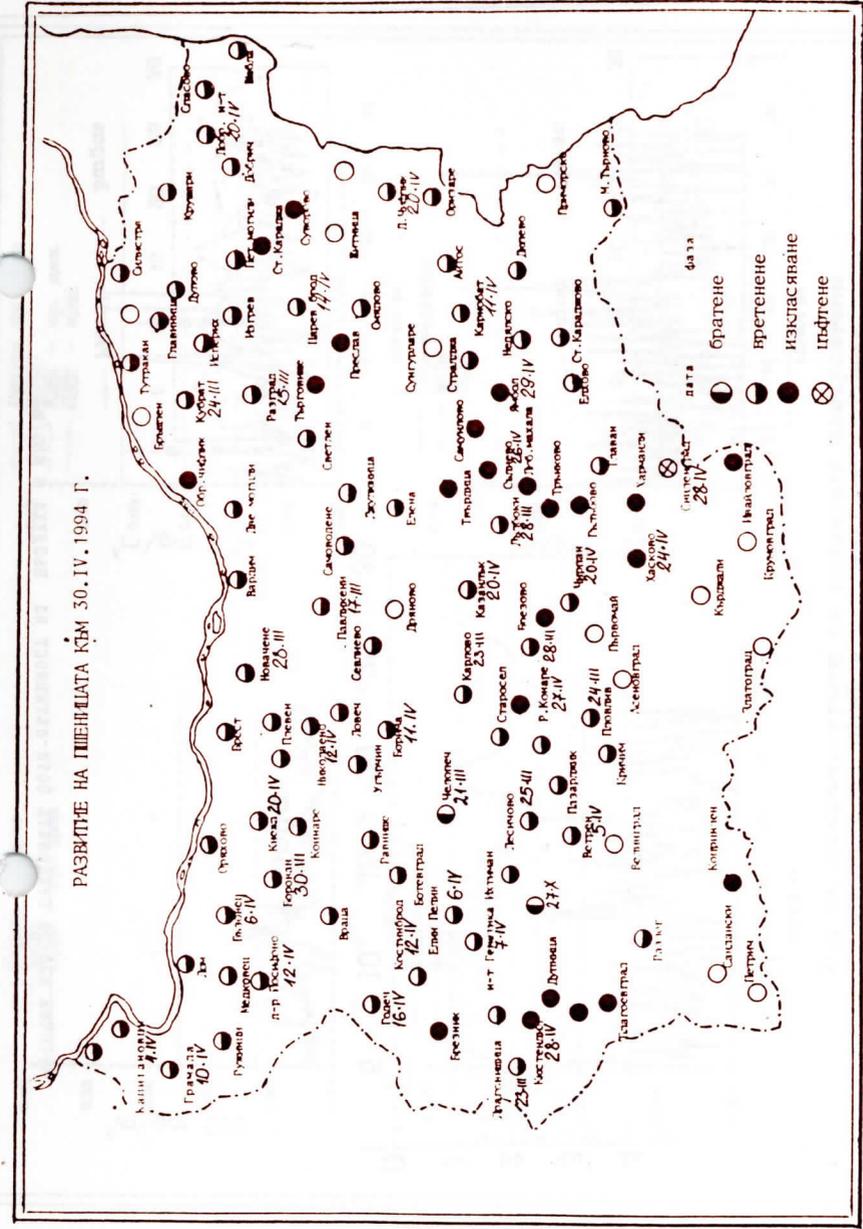
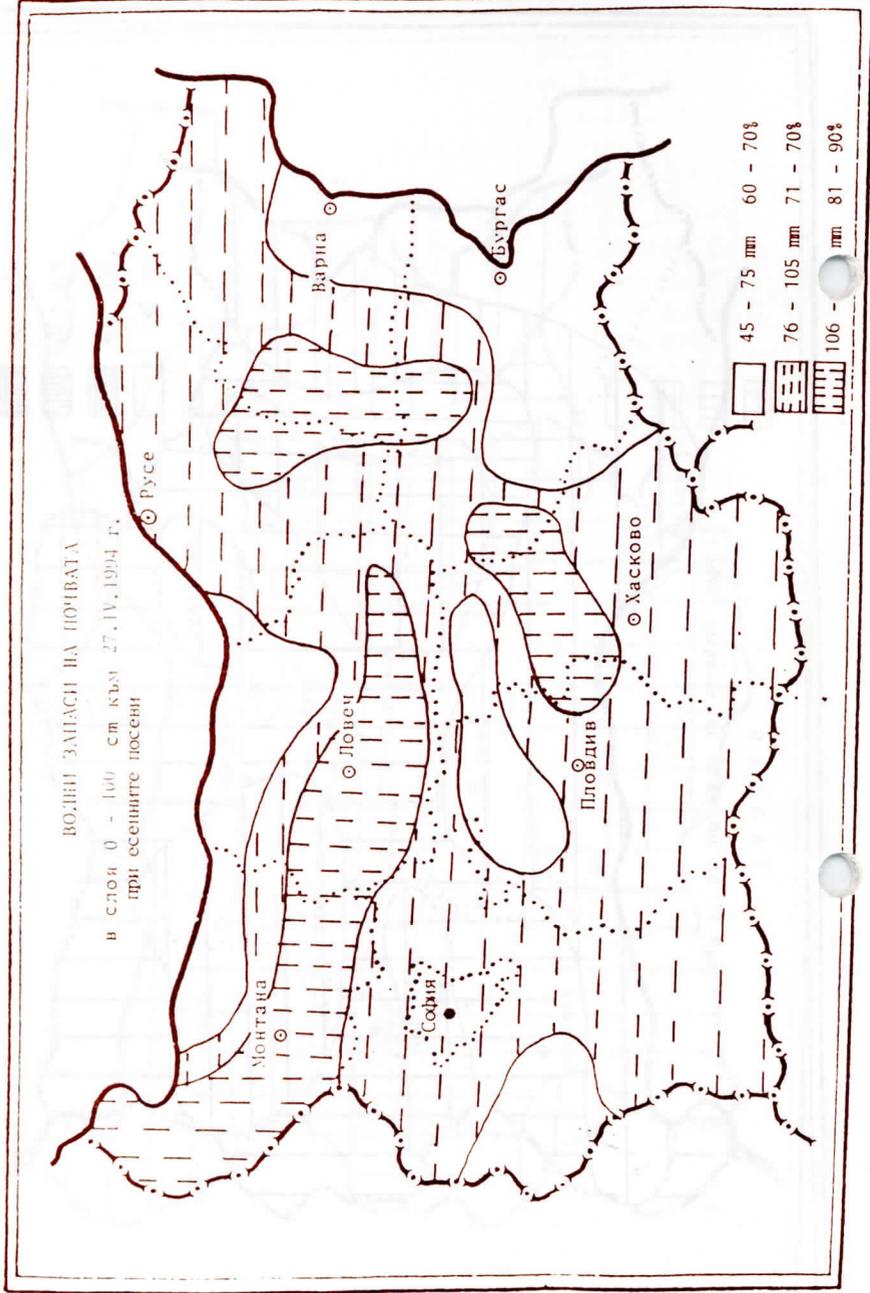

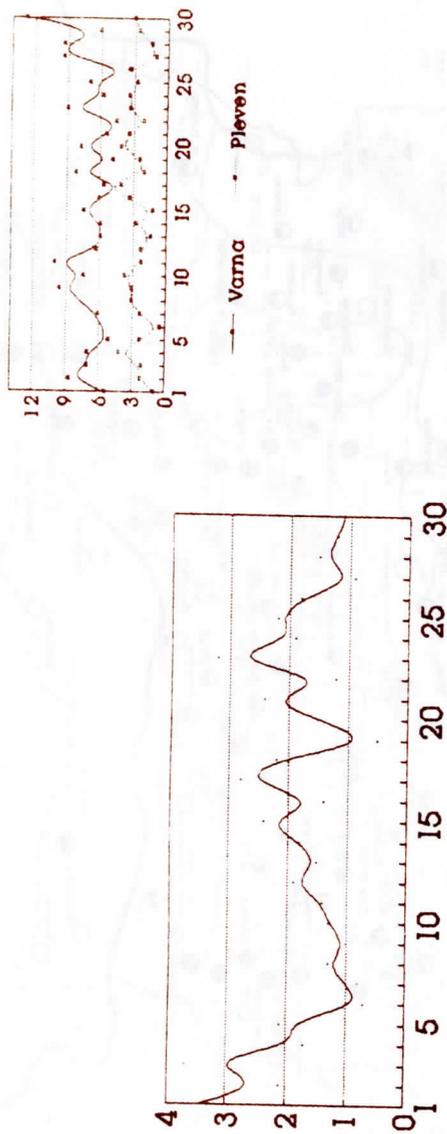
ВАЛЕЖИ
в мм ($1/\text{m}^2$) за Маприл 1994 г.

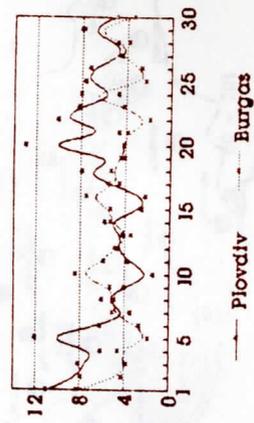
ВАЛЕЖИ
в % от нормата за Маприл, 1994 г.

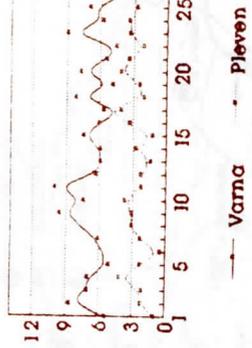

— Sofia

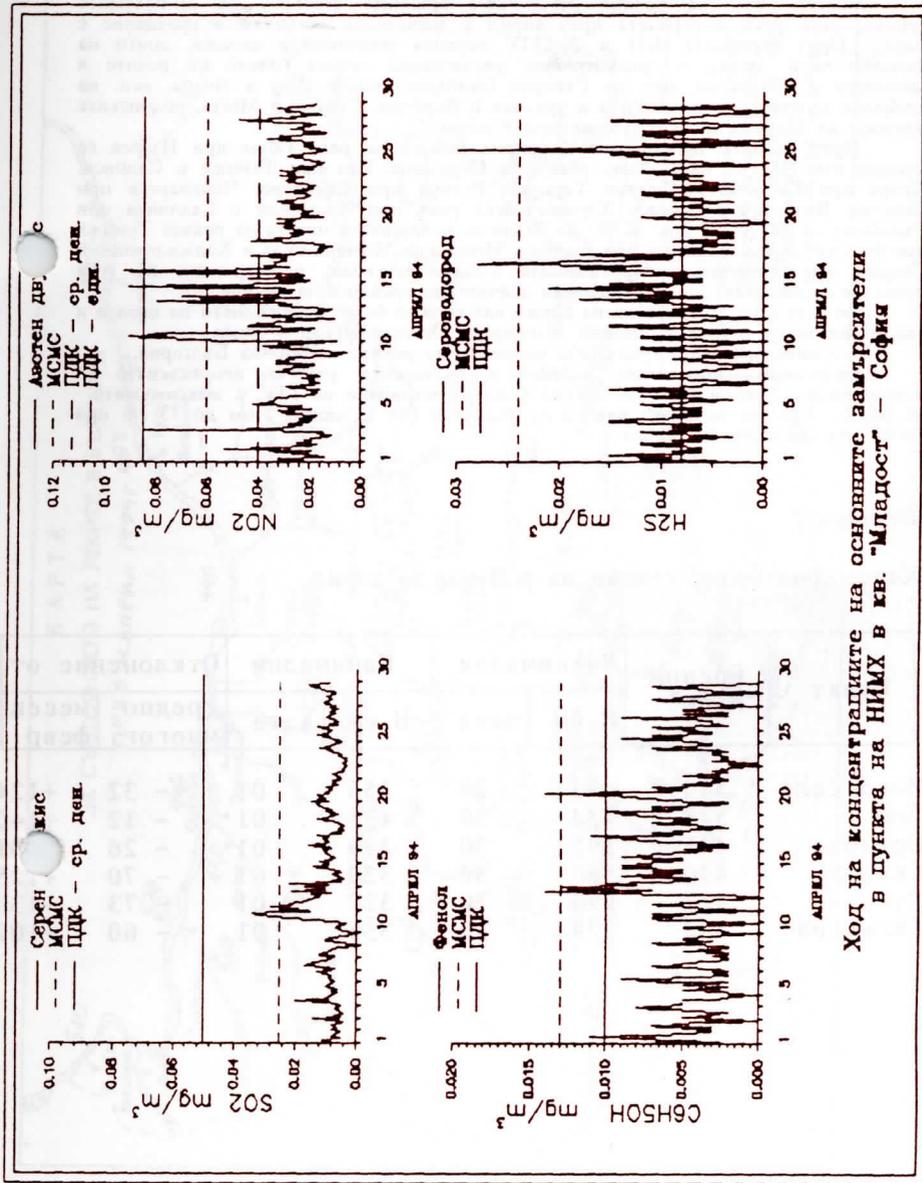
— Plovdiv

— Varna

— Pleven

Месечен ход на сумарната бета-активност на въздуха в мВq/м³

Ход на концентрациите на основните замърсители в пункта на НИМХ в кв. "Младост" — София

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

Общият обем на речния отток към крайните створове на по-големите наблюдавани реки в страната през април е значително по-голям в сравнение с март. През периодите 4-11 и 20-23.IV паднаха повсеместни валежи, които на няколко пъти, макар и краткотрайно, увеличаваха оттока главно на реките в западната и централна част на Северна България между Лом и Янтра, вкл. на крайните югозападни реки Арда и притока ѝ Върбица, Струма и Места, родопските притоци на Марица и на р.Тунджа при Елхово.

През първото десетдневие на април нивото на река Осъм при Изгрев се повиши със 118 см; на Голяма река при Стражица, Вит при Тетевен и Садовец, Янтра при Габрово и Велико Търново, Росица при Севлиево, Чепеларска при Бачково, Въча при м.Забрал, Харманлийска река при Харманли и Сазлийка при Гълъбово - с 30 до 73 см. С 50 до 70 см се повишиха и нивата на реките Тунджа при Елхово, Арда, Върбица при Джебел, Места при Момина кула и Хаджидимово и Струма при Крупник. Протичащите количества вода, регистрирани на тези пунктове, в отделни дни надвишаваха значително средните за месеца.

През третото десетдневие на април най-голямо беше повишението на нивата и увеличението на оттока в долните течения на Огостар Искър и Осъм.

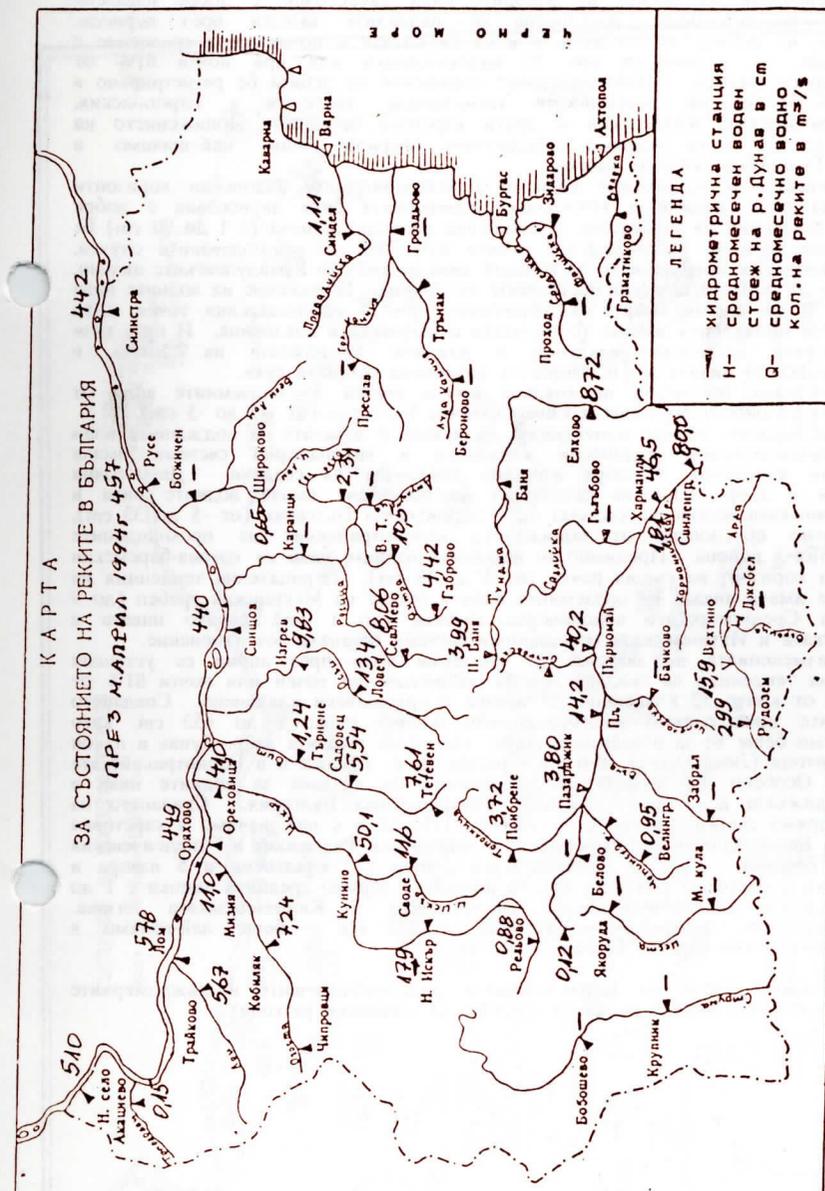
Валежите през април по-слабо повлияха на реките в Източна България.

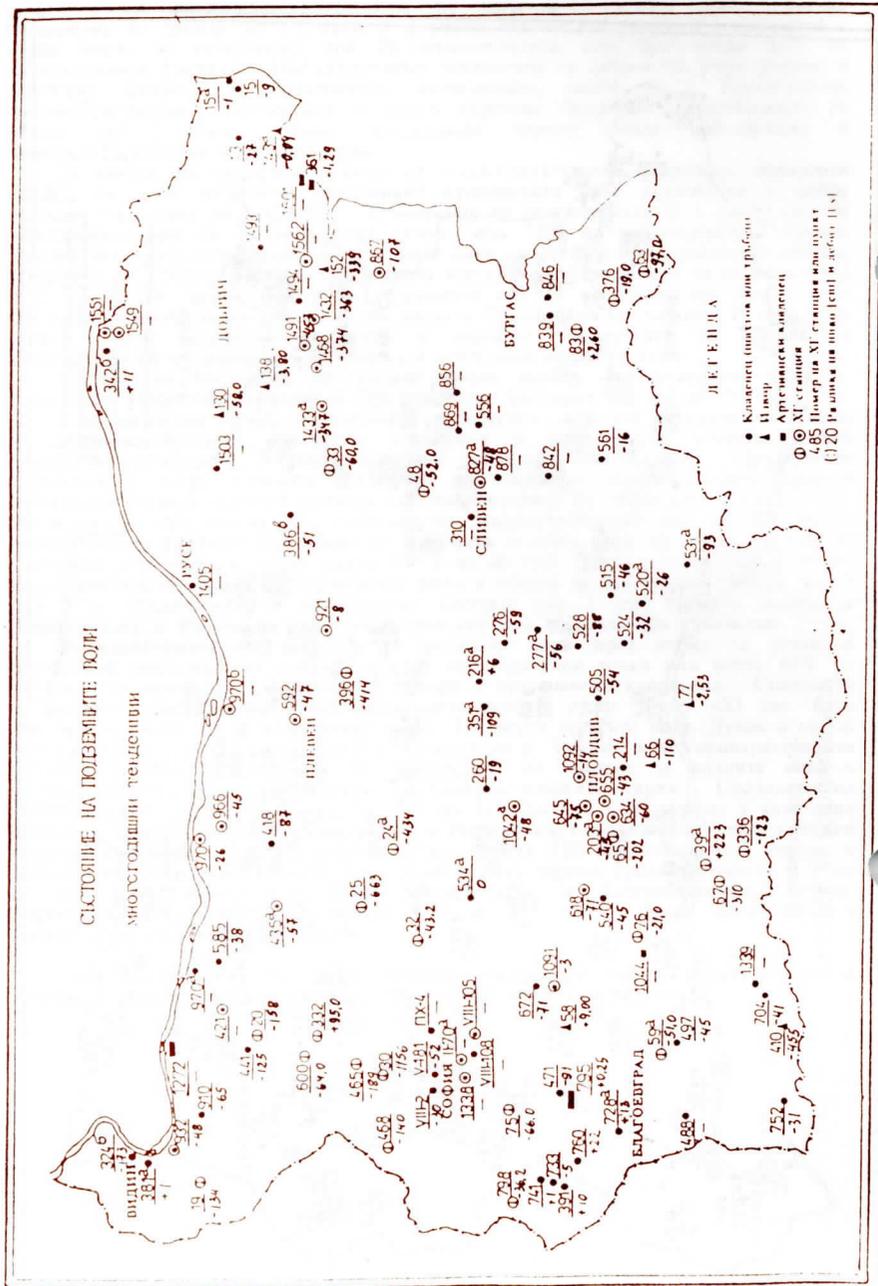
През април нивото на р.Дунав в българския участък непрекъснато се повишаваше. Минимумите за месеца бяха регистрирани на 1.IV, а максимумите - на 30.IV. Средно за април нивото на реката е (от 12 см при Лом до 73 см при Русе) под средното за месеца.

Таблица 2

Характерни водни стоежи на р.Дунав за април

Пункт	Средни Н, см	Максимални		Минимални		Отклонение от	
		Н, см	дата	Н, см	дата	средно- многог.	месеца февр.
Ново село	510	692	29	355	01	- 32	+124
Лом	578	734	30	435	01	- 12	+140
Оряхово	449	595	30	326	01	- 26	+ 31
Свищов	440	580	30	320	01	- 70	+125
Русе	457	598	30	327	01	- 73	+130
Силистра	442	574	30	335	01	- 60	+107

Директор НИМХ проф. д-р Вл. Шаров
Телефон 88-03-80 Факс 88-44-94
Телефони: ц-ла 72-22-71/75

Секция "Прогнози" в.236, дир.72-23-63
Секция "Климатология" в.262
Секция "Дългосрочни прогнози" в.267
Секция "Агропрогнози" в.230
секция "Замърсяване" в.228

Подготвили материалите за броя
Част I М. Празников, к.г.н. Л.Латинов
Част II Н.Витанов, Р.Величкова
Част III Н. Вълков, Бл. Велева
Част IV Г.Здравкова
Част V М.Мачкова

Редактор и компютърна подготовка Б. Калчева
Технически редактор М.Пашалийски
Формат 70x100/16
поръчка - служебна
Тираж 25

Печатница при НИМХ
1784 София, "Цариградско шосе" 66